

ततस्ततःतेषुतेषुनीडेपु प्रवेशायश्लिष्टान्संकुचितहस्तपादान् ॥३॥ ४ ॥ वाचमुच्चारयन्ति निःशंकंप्रत्युत्तरंप्रयच्छन्तीत्यर्थः तत्रहेतुः धर्मस्यअहिंसात्मकस्यसंबन्धिनोवैचनात्प्रियवचनादित्यर्थः ॥ ५ ॥ एवंअहिंसाधर्मेप्रत्ययमुत्पाद्यफलितमाह अहिंसादीति हिंसाआदिपदार्थःइहपरत्रचप्रत्यक्षफलमितिशेषःतत्रहिफलमनुभवेदर्शयित्वाहिंसाफलमाह श्रद्धाभिति हिंसाश्रद्धाविश्वासंनिहन्तीत्यध्याहृत्ययोज्यं तंविश्वासघातिनं॥६॥समानांलाभालाभयोस्तुल्यानां संयतानांदांतानां सुचेतसांशांतानां यज्ञःकर्तव्यइत्येवाभिसंधायकुर्वतांयज्ञमनुष्ठितानांनतुर्कृत्वाभिमानंफलंचाभिसंधायेतिएवार्थः तेषांयज्ञोजातुकदाचिन्नेष्यतइतिनकिंत्विष्यतएव॥७॥श्रद्धांस्तौति श्रद्धेत्यादिना विवस्वान्प्रकाशरूपश्रिदात्मातत्संबन्धिनीवैवस्वती ब्रह्मविषयिणीतियावत् सेयंसूर्यस्यसूर्यवत्प्रकाशधर्मिणःसत्त्वस्यदुहितेबहुहितासात्विकीत्य

आहूयैनान्महाब्रह्मन्विशमानांस्ततस्ततः ॥ पश्येमान्हस्तपादैश्चश्लिष्टान्देहेषुसर्वशः ॥ ३ ॥ संभावयन्तिपितरंत्वयासंभाविताःखगाः ॥ असंशयंपितावैत्वंपुत्रानाहूयजाजले ॥ ४ ॥ भीष्मउवाच ततोजाजलिनातेनसमाहूताःपतत्रिणः ॥ वाचमुच्चारयन्तिस्मधर्मस्यवचनात्किल ॥ ५ ॥ अहिंसादिकृतंकर्मइहचैवपरत्रच ॥ श्रद्धांनिहन्तिवैब्रह्मन्साहताहन्तितनरं ॥ ६ ॥ समानांश्रद्धधानानांसंयतानांसुचेतसां ॥ कुर्वतांयज्ञइत्येवनयज्ञोजातुनेष्यते ॥ ७ ॥ श्रद्धावैवस्वतीसेयंसूर्यस्यदुहिताद्विज ॥ साऽवित्रीप्रसवित्रीचबहिर्वाङ्मनसीततः ॥ ८ ॥ वाग्दृष्टंत्रायतेश्रद्धामनोदृष्टंचभारत ॥ श्रद्धादृष्टंवाङ्मनसीनकर्मत्रातुमर्हति ॥ ९ ॥ अत्रगाथाब्रह्मगीताःकीर्तयन्तिपुराविदः ॥ शुचेरश्रद्धधानस्यश्रद्धधानस्यचाशुचेः ॥ १० ॥ देवावित्तममन्यंतसदृशंयज्ञकर्मणि ॥ श्रोत्रियस्यकदर्यस्यवदान्यस्यचवार्धुषेः ॥ ११ ॥ मीमांसित्वोभयंदेवाःसममन्नमकल्पयन् ॥ १२ ॥ प्रजापतिस्तानुवाचविषमंकृतमित्युत ॥ श्रद्धापूतंवदान्यस्यहतमश्रद्धयेतरत् ॥ भोज्यमन्नंवदान्यस्यकदर्यस्यनवार्धुषेः ॥ १३ ॥ अश्रद्धधानएवैकोदेवानांनाहतेहविः ॥ तस्यैवान्नंनभोक्तव्यमितिधर्मविदोविदुः ॥ १४ ॥ अश्रद्धापरमंपापंश्रद्धापपप्रमोचनी ॥ जहातिपापंश्रद्धावाम्सर्पौजीर्णमिवत्वचं ॥ १५ ॥ ज्यायसीयापवित्राणानिवृत्तिःश्रद्धयासह ॥ निवृत्तशीलदोषोयःश्रद्धावान्पूतएवसः ॥ १६ ॥ किंतस्यतपसाकार्यंकिंवृत्तेनकिमात्मना ॥ श्रद्धामयोऽयंपुरुषोयोयच्छुद्धःसएवसः ॥ १७ ॥

र्थः सैवचश्रद्धाअवित्रीपालयित्री प्रसवित्रीविशुद्धजन्मप्रदा तथावाङ्मनसयोरपिसांतरंगं निश्चयात्मिकाहिश्रद्धा संकल्पात्मकंसंशयात्मकंमनस्ततोबहिरंगं ततोपिबाह्यतरावाणी जपध्यानजधर्मापेक्षयाश्रद्धैव श्रेष्ठेत्यर्थः ॥८॥ एतदेवाह वाग्दृष्टमिति वाचास्वरवर्णविपर्यासेनयद्दृष्टंछिन्नंनष्टंमंत्राण्युच्चारणे तत्श्रद्धात्रायतेसमाधत्ते मनसाव्ययेणयन्नष्टदेवताध्यानादितत् श्रद्धाहीनंतुव्यर्थमेवकर्मअतोत्रातुमर्हतिकंचित् ॥ ९ ॥ श्रद्धाशुचित्वयोःश्रद्धाधिकेत्यत्राख्यायिकामाहात्रेति ॥ १० ॥ कदर्यस्यकृपणस्य वार्धुषेः धान्यविक्रयिणः ॥ ११ ॥ मीमांसित्वाविचार्य ॥ १२ ॥ १३ ॥ हविर्दातुमितिशेषः ॥ १४ ॥ १५ ॥ निवृत्तःशीलदोषआचारलाञ्छनंरागादिर्यस्यसनिर्दोषशीलवान् ॥ १६ ॥ यत्प्रासात्विकीराजसीतामसीवाश्रद्धायस्यसयच्छुद्धः सएवसःसात्विकोराजसस्तामसोवा ॥ १७ ॥